

“Fer de traginer de contes ha estat un camí constant per entrar a un coneixement profund de mi mateix”

PEP DURAN

Traginer de contes, terapeuta gestàltic, llibreter i president de la llibreria Robafaves de Mataró

Periodista: Judit Serra i Compte

Fotografia: Judit Serra i Compte

Fa més de vint anys que en Pep Duran es dedica a traginar contes d'un lloc a un altre. Tot i que segueix sent el President de la llibreria Robafaves, ara ha abandonat el càrrec de gerent per poder dedicar més temps a aquest món dels contes, un món en el qual en Pep ha descobert coses fantàstiques.

-Exactament quina és la tasca d'un traginer de contes?

Aquest nom de traginer de contes el vaig trobar al cap d'un temps de començar aquesta tasca. I li vaig ficar aquest nom perquè el que realment estic fent des de fa més de vint anys és traginar contes d'un costat a l'altre. És la feina de donar a conèixer el contingut dels contes. A més, com que sóc llibreter porto els llibres físicament. De fet, vaig entrar al món dels contes a través de la llibreria. I em vaig adonar que la forma per a què la gent descobris el contingut dels llibres era portant-los físicament als llocs. Com a llibreter que sóc, penso que els llibres es poden descobrir només quan els tens a les mans i quan els pots oler, perquè com he dit abans, els llibres són físics. Per tant, el que faig és traginar contes per a què la gent els descobreixi.

-Quin és el teu objectiu com a traginer de contes?

El que vull és que la gent es vulgui endur el llibre a casa i descobrir què hi ha a dins. Però, per a què la gent pugui descobrir- ho, primer els ha de tastar i la forma de tastar els llibres és explicar-los. El que intento és captar l'atenció del públic per a què tingui ganes de descobrir el contingut dels llibres i que, per tant, els comprin. En definitiva, és una feina de llibreter. La idea és traginar contes en set o vuit maletes. Aquests contes són llibres escollits per mi, amb els quals em sento més bé explicant, però alhora que s'adeqüi al públic. Per exemple, no explicaré els mateixos contes a un grup de nens entre tres i cinc anys que a un grup de terapeutes. Tot i que de vegades alguns d'ells poden ser útils tant per uns com pels altres. En el fons, els contes tenen aquesta saviesa que conmuu a la part més profunda d'un mateix, moltes vegades és aquesta part infantil que està amagada. Els contes, a través d'un llenguatge metafòric i simbòlic, permeten jugar, predisposen a l'adult a estar en un espai on fa temps que no hi estava i on passen coses.

-I per tant, estàs d'acord que els contes no només són per a infants sinó que també poden servir per a adults.

He estat a escoles de negocis, a congressos, universitats, aniversaris, reunions d'art terapia amb terapeutes, en cerimònies necrològiques, davant de polítics, de mestres i professors... Per a mi, explicar contes és tota una experiència. M'agrada provar i saber a qui li pot interessar que li expliquin un conte. Com que el conte té un llenguatge metafòric, ens parla des d'un costat més intuïtiu que no pas racional. El conte entra a la comprensió de les persones en un altre nivell. Jo sempre dic que els contes van dirigits al cap, al cor i al ventre. Són els tres cervells, els tres xacres, les tres intel·ligències: la racional, l'emocional i la instintiva. Com que tots estem connectats per aquests tres cervells, els contes van dirigits a qualsevol persona, ja sigui petita o gran, sigui una persona que comença a viure o una que ha viscut ja molt. Els contes que explico parlen de la vida, de l'experiència.

-Podries donar un exemple de conte que has explicat davant de polítics?

Va ser en una ocasió on es van reunir diversos polítics de la ciutat en una mena de programa d'acció social per parlar sobre els sindicats. Per exemple, el conte d' "El Rei que tenia orelles de cavall". És un conte molt antic, que conté elements de la llegenda grega del Rei Mides, que parla de la vanitat, de la por que em mirin i vegin alguna cosa la qual jo no he assumit del tot. Un conte que explica com el rei amaga aquesta realitat perquè té por que no l'acceptin o que no l'estimin. És a dir, la por a què els altres no estimin allò que faig o dic. El conte explica de quina manera el rei aconsegueix que la gent accepti la seva raresa i que aquesta raresa fins i tot sigui valorada i sigui un tret característic que el faci particular, especial.

-I és un conte que li podries haver explicat perfectament a un nen petit?

Aquest conte també els hi he explicat a nens petits. Des d'un nen fins a un polític, en definitiva, el que estan buscant és que la gent o el públic els estimi. George Bush, sense anar més lluny, ja està buscant que algú l'accepti, que algú l'estimi. D'alguna manera es tracta de buscar la forma que et permeti presentar-te davant la gent tal i com ets i que t'estimin així, començant a estimar-te tu mateix, en el més profund del cor. Un altre conte similar que explico molt als més petits és el de "T'estimo Osset". És un petit conte que parla també de la por a que ningú ens estimi. Els diferents protagonistes, tots animals, li van dient a l'Osset que l'estimen però ell no s'ho acaba de creure. El conte mostra diferents amors que hi ha a la vida però que mai te n'acabes de refiar d'ells. El que l'Osset vol és que algú l'estimi de veritat, un fet que tots nosaltres volem també. Perquè aquesta tranquil·litat de saber-se estimat per algú és el que dona peu a poder créixer, actuar i avançar. Un altre conte que explica coses tan senzilles com la d'estimar és "La nit en què les lletres es van alliberar". Aquest conte explica que la llibreria Robafaves s'inunda i els llibres van perdent les lletres. El que d'alguna manera vol transmetre aquest conte és que els llibres els fa cadascú, cada persona busca en els llibres allò que li interessa més, cadascú ha de buscar els seus propis llibres per poder-los gaudir. En definitiva, són contes que, a través de símbols i metàfores, parlen de la vida, de les pròpies necessitats de l'individu.

-Per tant, els contes sempre tenen una intencionalitat moralitzadora, educativa, al darrere o hi ha contes pel pur entreteniment?

Cadascú te el seu estil. Jo prefereixo aquells contes que a mi em diuen coses, que em commouen, que em plantegen situacions. Per a mi, no cal que els contes tinguin una moralina al darrere. El millor és explicar el conte i que cadascú, per ell mateix,

descobreixi la intenció del conte. Perquè els contes per sí sols ens parlen al subconscient, a la part no racional. Ells sols fan la feina i és quan porten a un coneixement més profund de les persones. Però això no vol dir que tampoc expliqui contes pel pur divertiment i entreteniment del públic. Per exemple, el conte de la “Caca de Vaca” tracta d’ un conillet que només sap dir una cosa: “caca de vaca”. Parlar d’excrements i caques és com una cosa prohibida pels nens i els fa riure molt. A més, el conte té el factor sorpresa al final.

-Quins són els que prefereixes per a la teva feina de contador?

En les meves sessions de traginer de contes faig servir tot tipus de contes, tant els que et porten a un coneixement profund com els que t’entretenen. Però com que ho enllaço tot en una mena de circuit, tots junts fan possible la funció d’introspecció, de comprensió.

-Llavors, quina és la millor manera per a què els infants compreguin un conte, que els llegeixin i els palpin ells mateixos, o és millor que sigui algú que els hi expliqui?

L’element més essencial és la paraula. Quan la mare o el pare, és a dir, les persones més properes, expliquen contes als seus fills, el més important no és el conte sinó que és la proximitat que hi ha en aquesta persona i el nen. Tant s’alimenta el pare o la mare com el nen. Per tant, és molt important que en el moment d’explicar el conte els pares també gaudeixin de l’experiència perquè el conte només és el conducte que condueix energia amorosa. És el pretext per poder ajudar a sentir amor. Explicant contes el pare o la mare fa un acte d’amor al nen i el nen el rep. El conte és energia, és una anècdota que fa que el pare o la mare i el nen estiguin junts en aquest moment i es fa a través de la paraula, o a través del llibre. Depèn del moment. Però el més interessant és aquesta atenció i energia que es transmeten per a què alguna cosa dins meu es commogui, es desperti. Per tant, el millor de tot és que el nen rebi aquest amor a través del llibre, això sí, millor si l’adult l’ajuda i l’acompanya a descobrir, mirar, manejar... És important que l’adult ajudi al nen en tot el que envolta al món de la lectura. Resumint, el llibre és un element de relació entre adults i nens, i només a través d’aquesta relació és quan ambdues parts s’enriqueixen. Jo sóc llibreter i venc llibres, però els llibres, en el fons, no serveixen per a res.

-Quin és el teu conte preferit?

El meu conte preferit és l’únic que he escrit, “La nit en què les lletres es van alliberar”, en el qual la llibreria Robafaves s’inunda. Un altre que explico sovint és la “Matrioshka”. És la història d’una nina russa que vol tenir un bebè a la panxa. O també un altre que m’agrada explicar és “L’aniversari de Miquel Martí Pol”, un àlbum il·lustrat que parla del senyor M que en el dia del seu aniversari s’adona que ja han passat deu anys del seu casament i no està satisfet del que ha fet durant aquest temps, i fa tot un procés de transformació. Aquests tres serien els contes que per a mi són més importants, són els que estimo més.

-Et vas fer llibreter perquè volies fomentar la lectura?

En realitat, jo sóc enginyer informàtic. Vaig ser llibreter per casualitat. Vaig acabar la carrera d’Enginyeria l’any 1967, em van fer expedient acadèmic, em van expulsar de la universitat i em van fer consell de guerra. I em van condemnar a fer cinc anys de “mili” perquè jo era del Sindicat Democràtic d’Estudiants de Catalunya. Quan vaig acabar, em van venir a buscar per portar una llibreria que es deia Capgròs, i a mi m’agradaven molt els llibres. Vaig començar a fer de llibreter perquè sempre m’ha semblat que els llibres tenen secrets, tresors a l’interior. Em semblava que en els llibres

hi podria trobar la saviesa. I no en sabia pas de la professió però comprar i vendre sempre m'ha agradat. A partir d'aquí, em vaig endinsar en el món del llibre i me n'hi vaig enamorar. Vaig estudiar per fer d'educador especialitzat i llavors em van passar certes coses a la vida.

-A què et refereixes? Què et va passar?

Em vaig trencar, vaig agafar una depressió als quaranta anys, vaig entrar en teràpia i llavors em vaig fer terapeuta i ara sóc terapeuta gestàltic. Ara aplico tot el coneixement que tinc gràcies a la teràpia i ho faig explicant contes. I és com una teràpia contínua per a mi, ja que els contes em porten a un coneixement de mi mateix i del món de fora. I els contes també poden ser una excel·lent teràpia per poder ser feliç.

-Has dit que ets també terapeuta gestàltic... en què consisteix aquesta professió exactament?

La psicologia gestalt és un tipus de psicologia humanista en la qual el terapeuta es posa en la pròpia teràpia. Un terapeuta intenta ajudar a la persona que està amb dificultats, d'aquesta manera aquesta persona pugui superar aquest procés i integrar allò que s'havia desintegrat. La gestalt no es basa tant en els símptomes sinó en el creixement. Intenta que aquesta persona vagi integrant de mica en mica la seva personalitat i assumeixi la pròpia realitat i que amb aquesta realitat pugui viure i ser feliç. En la psicologia gestalt ens trobem amb molta entrevista personal de manera periòdica, es va fent un procés de la persona, a través de la paraula i d'una sèrie d'altres exercicis corporals, meditació, moviment autèntic, etc. Jo em vaig trencar en un moment donat, un moment en el qual tant m'era si viure o morir i vaig demanar ajuda. Vaig entrar en teràpia i quan ja portava tres anys, que ja m'havia refet, em vaig interessar en el tema. I vaig fer tota la formació terapèutica. En total he estat deu anys formant-me com a terapeuta gestàltic. La paraula gestalt vol dir que és una acció de tancament, començar i tancar. Es comença la dificultat i es tanca. És l'acceptació de la pròpia bogeria. El món està boig, tothom està boig. Quan algú sap que està boig, tot és qüestió de límits. Hi ha un moment que quan trenques aquest límit et trobes fora de la realitat i pateixes. Amb la gestalt fem que la persona es conegui, es situï, es mogui per ser feliç amb el que té. Això és amb el que intento treballar i ho aplico fent de traginer de contes.

-Es nota que personalment, tot aquest món t'ha aportat moltíssim.

Jo faig formació de contadors. He après a treballar amb nens i adults i explicant contes he après moltes coses sobre el món de la comunicació. En el fons, un contador és un comunicador. I el comunicador intenta poder traspasar, comunicar coses. Jo crec que un contador és un canal que a través del conte i de la paraula traspassa energia. I aquesta energia és amorosa. Perquè l'amor et fa sentir bé, t'ajuda a créixer, a estar content amb tu mateix, i és una de les energies més potents que hi ha. Un contador fa de canal d'aquesta energia. Hi ha contes que poden connectar perquè connecten amb la memòria més antiga de cadascú, la memòria sensitiva de cada cos. És a dir, totes aquelles coses de quan vam néixer, quan hem crescut, que hem après gràcies als pares i la família. Fins que ens anem configurant com a persones, tenint un caràcter concret. També estic fent molts cursos per contadors, però sempre des d'aquesta perspectiva. No li dono tanta importància al fet d'entretenir, que també està bé, sinó que a mi m'interessa més aquells contes que em poden ajudar a conèixer i que em permetin trobar el punt intern des d'on haig d'explicar contes.

-I des de quin punt intern expliques els contes?

En realitat, és des de la panxa on s'explica el conte. Quan expliques un conte alhora estàs fent un exercici de veritat. Quan un contador explica des de la seva veritat comunica, per tant, des del que és. Si jo comunico a partir del que jo sóc, la persona que m'està escoltant m'accepta perquè veu que hi ha veritat i, per tant, sap que no l'enganyo. Per a mi, el contador ha de ser capaç de descobrir des d'on comunica, on està la força per comunicar. Jo ho faig a través dels contes i hi he arribat a través de la terapia. Normalment, i malauradament, a vegades a través del conflicte i del dolor s'arriba a aquesta conclusió. En el meu cas, hi he entrat a través de la tragèdia, però aquesta tragèdia m'ha permès entrar en un altre apartat de mi mateix.

-Per tant, podem dir que fer de traginer de contes també ha estat una teràpia per a tu?

Per a mi ho és constantment. Ha estat el camí per entrar en un coneixement profund de mi mateix. I faig servir els contes per a què la gent es pugui conèixer a sí mateixa.

-Quin futur li espera a en Pep Duran?

Com que per a mi és molt important el món del llibre, dels lectors, de la oralitat, de la capacitat de comunicar a través de la veu i el propi cos; estic intentant crear una casa de contes al Montseny. De mica en mica, em vaig retirant del Robafaves, per poder construir aquest lloc on poder transmetre tot això que he descobert en el món dels contes. A més, estic impartint cursos a diversos indrets. Aniré a Andorra per formar a una sèrie de mestres per revifar les biblioteques escolars. També aniré a Portugal a fer un curs a bibliotecaris i mestres per fomentar la lectura, em van cridant de diversos llocs per explicar contes... Però el projecte més important que vull dur a terme és aquest, el de trobar un lloc, un espai on poder formar una mena de centre de lectura. Una casa de lectors que, alhora, sigui una casa de contes. A més, com que m'agraden els àlbums, he estat recollint noms il·lustrats per a poder fer un petit museu de llibres. Serà la meva col·lecció particular i la vull exposar en un lloc on la gent la pugui veure. En un principi, aquesta casa de lectura estaria a prop de Santa Susanna, envoltada de la natura. D'aquesta manera, les famílies que la visitin podran passar allà el cap de setmana, escoltant contes, explicant-los, fer un recorregut de contes, etc. Contes i natura en un espai acollidor. Que aquest centre de formació de lectors aconseguixi que pares, mestres i bibliotecaris puguin trobar eines a través dels llibres per descobrir i transmetre a biblioteques, escoles i als seus fills la lectura.